

KOMBINATORIKA

- formule i zadaci -

Osnovni pojmovi

- Faktorijel:

$$n! = n \cdot (n - 1) \cdot (n - 2) \cdot \dots \cdot 2 \cdot 1, \quad 0! = 1$$

Osnovni pojmovi

- Faktorijel:

$$n! = n \cdot (n - 1) \cdot (n - 2) \cdot \dots \cdot 2 \cdot 1, \quad 0! = 1$$

- Binomni koeficijent:

$$\binom{n}{k} = \frac{n!}{k! \cdot (n - k)!}$$

- Faktorijel:

$$n! = n \cdot (n - 1) \cdot (n - 2) \cdot \dots \cdot 2 \cdot 1, \quad 0! = 1$$

- Binomni koeficijent:

$$\binom{n}{k} = \frac{n!}{k! \cdot (n - k)!}$$

- Osobine binomnih koeficijenata:

$$\binom{n}{k} = \binom{n}{n - k}$$

$$\binom{n}{k} = \binom{n - 1}{k - 1} + \binom{n - 1}{k}$$

$$\binom{n}{0} = \binom{n}{n} = 1$$

$$\binom{n}{1} = \binom{n}{n - 1} = n$$

$$(a + b)^n = \sum_{k=0}^n \binom{n}{k} a^k b^{n-k}$$

Zadaci (1)

Zadaci (1)

Zadatak. Izračunati $5!$ i $6!$.

Zadaci (1)

Zadatak. Izračunati $5!$ i $6!$.

Zadatak 1. Izračunati $\binom{12}{5}$.

Zadaci (1)

Zadatak. Izračunati $5!$ i $6!$.

Zadatak 1. Izračunati $\binom{12}{5}$.

Zadatak 2. Izračunati $\binom{17}{0} - \binom{16}{2} + \binom{18}{3}$.

Zadaci (1)

Zadatak. Izračunati $5!$ i $6!$.

Zadatak 1. Izračunati $\binom{12}{5}$.

Zadatak 2. Izračunati $\binom{17}{0} - \binom{16}{2} + \binom{18}{3}$.

Zadatak 79. Odrediti koeficijent uz x^{10} u razvoju binoma $(1 - x^2)^{18}$.
Kog stepena je polinom $(1 - x^2)^{18}$?

Zadaci (1)

Zadatak. Izračunati $5!$ i $6!$.

Zadatak 1. Izračunati $\binom{12}{5}$.

Zadatak 2. Izračunati $\binom{17}{0} - \binom{16}{2} + \binom{18}{3}$.

Zadatak 79. Odrediti koeficijent uz x^{10} u razvoju binoma $(1 - x^2)^{18}$.
Kog stepena je polinom $(1 - x^2)^{18}$?

Zadatak 81. Odrediti koeficijent uz $x^{\frac{20}{3}}$ u razvoju binoma $(\sqrt{2x} + x^{\frac{2}{3}})^{11}$,
 $x > 0$.

Zadaci (1)

Zadatak. Izračunati $5!$ i $6!$.

Zadatak 1. Izračunati $\binom{12}{5}$.

Zadatak 2. Izračunati $\binom{17}{0} - \binom{16}{2} + \binom{18}{3}$.

Zadatak 79. Odrediti koeficijent uz x^{10} u razvoju binoma $(1 - x^2)^{18}$.
Kog stepena je polinom $(1 - x^2)^{18}$?

Zadatak 81. Odrediti koeficijent uz $x^{\frac{20}{3}}$ u razvoju binoma $(\sqrt{2x} + x^{\frac{2}{3}})^{11}$,
 $x > 0$.

Zadatak 86. Odrediti slobodan član u razvoju binoma $(\frac{\sqrt{3}}{2x} - x^{\frac{1}{2}})^{15}$,
 $x > 0$.

Permutacije, varijacije, kombinacije

Permutacije, varijacije, kombinacije

- Permutacije bez ponavljanja skupa od n elemenata:

$$P_n = n! = n \cdot (n - 1) \cdot \dots \cdot 2 \cdot 1$$

Permutacije, varijacije, kombinacije

- Permutacije bez ponavljanja skupa od n elemenata:

$$P_n = n! = n \cdot (n - 1) \cdot \dots \cdot 2 \cdot 1$$

- Permutacije sa ponavljanjem familije od n elemenata od kojih je k različitih i redom se ponavljaju $l_1, l_2, \dots, l_k$ puta, $l_1 + l_2 + \dots + l_k = n$:

$$\bar{P}_n^{l_1, l_2, \dots, l_k} = \frac{n!}{l_1! \cdot l_2! \cdot \dots \cdot l_k!}$$

Permutacije, varijacije, kombinacije

- Permutacije bez ponavljanja skupa od n elemenata:

$$P_n = n! = n \cdot (n - 1) \cdot \dots \cdot 2 \cdot 1$$

- Permutacije sa ponavljenjem familije od n elemenata od kojih je k različitih i redom se ponavljaju $l_1, l_2, \dots, l_k$ puta, $l_1 + l_2 + \dots + l_k = n$:

$$\bar{P}_n^{l_1, l_2, \dots, l_k} = \frac{n!}{l_1! \cdot l_2! \cdot \dots \cdot l_k!}$$

- Varijacije bez ponavljanja klase k skupa od n elemenata:

$$V_n^k = \binom{n}{k} \cdot k! = n \cdot (n - 1) \cdot \dots \cdot (n - k + 1)$$

Permutacije, varijacije, kombinacije

- Permutacije bez ponavljanja skupa od n elemenata:

$$P_n = n! = n \cdot (n - 1) \cdot \dots \cdot 2 \cdot 1$$

- Permutacije sa ponavljanjem familije od n elemenata od kojih je k različitih i redom se ponavljaju $l_1, l_2, \dots, l_k$ puta, $l_1 + l_2 + \dots + l_k = n$:

$$\bar{P}_n^{l_1, l_2, \dots, l_k} = \frac{n!}{l_1! \cdot l_2! \cdot \dots \cdot l_k!}$$

- Varijacije bez ponavljanja klase k skupa od n elemenata:

$$V_n^k = \binom{n}{k} \cdot k! = n \cdot (n - 1) \cdot \dots \cdot (n - k + 1)$$

- Varijacije sa ponavljanjem klase k skupa od n elemenata:

$$\bar{V}_n^k = n^k$$

Permutacije, varijacije, kombinacije

- Permutacije bez ponavljanja skupa od n elemenata:

$$P_n = n! = n \cdot (n - 1) \cdot \dots \cdot 2 \cdot 1$$

- Permutacije sa ponavljanjem familije od n elemenata od kojih je k različitih i redom se ponavljaju $l_1, l_2, \dots, l_k$ puta, $l_1 + l_2 + \dots + l_k = n$:

$$\bar{P}_n^{l_1, l_2, \dots, l_k} = \frac{n!}{l_1! \cdot l_2! \cdot \dots \cdot l_k!}$$

- Varijacije bez ponavljanja klase k skupa od n elemenata:

$$V_n^k = \binom{n}{k} \cdot k! = n \cdot (n - 1) \cdot \dots \cdot (n - k + 1)$$

- Varijacije sa ponavljanjem klase k skupa od n elemenata:

$$\bar{V}_n^k = n^k$$

- Kombinacije bez ponavljanja klase k skupa od n elemenata:

$$C_n^k = \binom{n}{k} = \frac{n!}{k! \cdot (n - k)!}$$

Zadaci (2)

Zadaci (2)

Zadatak 4. Koliko ima reči od slova D , O , K , A i Z , ako se slova ne ponavljaju?

Zadaci (2)

Zadatak 4. Koliko ima reči od slova D , O , K , A i Z , ako se slova ne ponavljaju?

Zadatak 6. Koliko ima različitih četvorocifrenih brojeva kod kojih se:

- (i) cifre ne ponavljaju?
- (ii) cifre mogu ponavljati?

Zadaci (2)

Zadatak 4. Koliko ima reči od slova D , O , K , A i Z , ako se slova ne ponavljaju?

Zadatak 6. Koliko ima različitih četvorocifrenih brojeva kod kojih se:

(i) cifre ne ponavljaju?

(ii) cifre mogu ponavljati?

Zadatak 7. Koliko ima parnih trocifrenih brojeva kod kojih se:

(i) cifre ne ponavljaju?

(ii) cifre mogu ponavljati?

Zadaci (2)

Zadatak 4. Koliko ima reči od slova D , O , K , A i Z , ako se slova ne ponavljaju?

Zadatak 6. Koliko ima različitih četvorocifrenih brojeva kod kojih se:
(i) cifre ne ponavljaju?
(ii) cifre mogu ponavljati?

Zadatak 7. Koliko ima parnih trocifrenih brojeva kod kojih se:
(i) cifre ne ponavljaju?
(ii) cifre mogu ponavljati?

Zadatak 9. Koliko se različitih reči može napisati od slova M , A , T , E , M , A , T , I , K , A ?

Zadaci (2)

Zadatak 4. Koliko ima reči od slova D , O , K , A i Z , ako se slova ne ponavljaju?

Zadatak 6. Koliko ima različitih četvorocifrenih brojeva kod kojih se:

(i) cifre ne ponavljaju?

(ii) cifre mogu ponavljati?

Zadatak 7. Koliko ima parnih trocifrenih brojeva kod kojih se:

(i) cifre ne ponavljaju?

(ii) cifre mogu ponavljati?

Zadatak 9. Koliko se različitih reči može napisati od slova M , A , T , E , M , A , T , I , K , A ?

Zadatak 11. Koliko ima šestocifrenih brojeva u kojima se pojavljuju tri 4, dve 7 i jedna 9?

Zadaci (3)

Zadaci (3)

Zadatak 13. Na koliko načina grupa od 27 ljudi može da izabere tročlanu delegaciju?

Zadaci (3)

Zadatak 13. Na koliko načina grupa od 27 ljudi može da izabere tročlanu delegaciju?

Zadatak 14. Na koliko načina grupa od 27 ljudi može da izabere tročlanu delegaciju u sastavu predsednik, zamenik predsednika i sekretar?

Zadaci (3)

Zadatak 13. Na koliko načina grupa od 27 ljudi može da izabere tročlanu delegaciju?

Zadatak 14. Na koliko načina grupa od 27 ljudi može da izabere tročlanu delegaciju u sastavu predsednik, zamenik predsednika i sekretar?

Zadatak 15. Očevidac saobraćajnog udesa nije zapamtio poslednje tri cifre registarske tablice automobila. Koliko najviše vozila može biti osumnjičeno?

Zadaci (3)

Zadatak 13. Na koliko načina grupa od 27 ljudi može da izabere tročlanu delegaciju?

Zadatak 14. Na koliko načina grupa od 27 ljudi može da izabere tročlanu delegaciju u sastavu predsednik, zamenik predsednika i sekretar?

Zadatak 15. Očevidac saobraćajnog udesa nije zapamtio poslednje tri cifre registarske tablice automobila. Koliko najviše vozila može biti osumnjičeno?

Zadatak 16. Na koliko načina se iz špila od 32 karte mogu izvući 4 karte?

Zadaci (3)

Zadatak 13. Na koliko načina grupa od 27 ljudi može da izabere tročlanu delegaciju?

Zadatak 14. Na koliko načina grupa od 27 ljudi može da izabere tročlanu delegaciju u sastavu predsednik, zamenik predsednika i sekretar?

Zadatak 15. Očevidac saobraćajnog udesa nije zapamtio poslednje tri cifre registarske tablice automobila. Koliko najviše vozila može biti osumnjičeno?

Zadatak 16. Na koliko načina se iz špila od 32 karte mogu izvući 4 karte?

Zadatak 17. Na koliko načina se iz špila od 52 karte mogu izvući 4, tako da među njima bude tačno 1 kralj?

Zadaci (3)

Zadatak 13. Na koliko načina grupa od 27 ljudi može da izabere tročlanu delegaciju?

Zadatak 14. Na koliko načina grupa od 27 ljudi može da izabere tročlanu delegaciju u sastavu predsednik, zamenik predsednika i sekretar?

Zadatak 15. Očevidac saobraćajnog udesa nije zapamtio poslednje tri cifre registarske tablice automobila. Koliko najviše vozila može biti osumnjičeno?

Zadatak 16. Na koliko načina se iz špila od 32 karte mogu izvući 4 karte?

Zadatak 17. Na koliko načina se iz špila od 52 karte mogu izvući 4, tako da među njima bude tačno 1 kralj?

Zadatak 20. Na koliko načina se iz špila od 32 karte mogu izvući 4, tako da među njima budu bar dve devetke?

Zadaci (4)

Zadaci (4)

Zadatak 19. Koliko ima različitih kombinacija u igri na sreću LOTO 7 od 39?

Zadaci (4)

Zadatak 19. Koliko ima različitih kombinacija u igri na sreću LOTO 7 od 39?

Zadatak 22. Koliko se reči može napisati od slova N, O, R, V, E, Š, K, A, u kojima slova Š, A, V stoje jedno do drugog u proizvoljnom poretku?

Zadaci (4)

Zadatak 19. Koliko ima različitih kombinacija u igri na sreću LOTO 7 od 39?

Zadatak 22. Koliko se reči može napisati od slova N, O, R, V, E, Š, K, A, u kojima slova Š, A, V stoje jedno do drugog u proizvoljnom poretku?

Zadatak 28. Koliko ima permutacija brojeva 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 u kojima brojevi 2, 4, 6, 8 stoje jedan pored drugog:

(i) u datom poretku?

(ii) u proizvoljnom poretku?

Zadaci (4)

Zadatak 19. Koliko ima različitih kombinacija u igri na sreću LOTO 7 od 39?

Zadatak 22. Koliko se reči može napisati od slova N, O, R, V, E, Š, K, A, u kojima slova Š, A, V stoje jedno do drugog u proizvoljnom poretku?

Zadatak 28. Koliko ima permutacija brojeva 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 u kojima brojevi 2, 4, 6, 8 stoje jedan pored drugog:

(i) u datom poretku?

(ii) u proizvoljnom poretku?

Zadatak 29. Koliko ima petocifrenih brojeva u kojima je bar jedna cifra 5?

Zadaci (4)

Zadatak 19. Koliko ima različitih kombinacija u igri na sreću LOTO 7 od 39?

Zadatak 22. Koliko se reči može napisati od slova N, O, R, V, E, Š, K, A, u kojima slova Š, A, V stoje jedno do drugog u proizvoljnom poretku?

Zadatak 28. Koliko ima permutacija brojeva 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 u kojima brojevi 2, 4, 6, 8 stoje jedan pored drugog:

(i) u datom poretku?

(ii) u proizvoljnom poretku?

Zadatak 29. Koliko ima petocifrenih brojeva u kojima je bar jedna cifra 5?

Zadatak 30. Koliko se reči može napisati od slova D, E, S, E, T, K, A u kojima dva slova E stoje jedno do drugog?

Zadaci (4)

Zadatak 19. Koliko ima različitih kombinacija u igri na sreću LOTO 7 od 39?

Zadatak 22. Koliko se reči može napisati od slova N, O, R, V, E, Š, K, A, u kojima slova Š, A, V stoje jedno do drugog u proizvoljnom poretku?

Zadatak 28. Koliko ima permutacija brojeva 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 u kojima brojevi 2, 4, 6, 8 stoje jedan pored drugog:

(i) u datom poretku?

(ii) u proizvoljnom poretku?

Zadatak 29. Koliko ima petocifrenih brojeva u kojima je bar jedna cifra 5?

Zadatak 30. Koliko se reči može napisati od slova D, E, S, E, T, K, A u kojima dva slova E stoje jedno do drugog?

Zadatak 38. Na koliko različitih načina je moguće izvaditi 4 knjige i 3 olovke iz kutije u kojoj se nalazi 10 različitih knjiga i 5 različitih olovaka?